

## DIDZA' BURÓP BSÖLĚ'Ě PABLO YÖDZ CORINTO

*Pablo rugapë' Dios bunách queë' Cristo nacu'ë  
Corinto*

<sup>1</sup> Neda', Pablo, naca' gbaz queë' Jesucristo le rē'nnē' cni Dios. Runbi' neda' tsazxōn bi'i böchi'ru' Timoteo. Rugapa' Dios lbi'ili', rudubli' queë' Dios lu yōdz Corinto, len yúgu'tēli' náquili' quizi queë' Dios luyú Acaya.

<sup>2</sup> Rnabda'-nē' Xuzru' Dios len Xanru' Jesucristo uzá' ladxē'ë queēli' len gunē' ga soa dxi icj lādxi'dau'li'.

*Yugu' le gzxaca' gdi'ë Pablo*

<sup>3</sup> Yōl-la' ba Dios, Xuzē' Xanru' Jesucristo, le naquē' Xuzru', ruhuechi' ladxē'ë rē'u, len naquē' ca' Dios, ruhuí' zxōnteczē' rē'u.

<sup>4</sup> Ruhuí' zxōnē' rē'u Dios cati' rac bíti'tēz bi rac queēru', quiē gac hui' zxōnru' ca' nup bi rac que-gac. Ruhuí' zxōnru' lequē' ca na' ruhuí' zxōnē' rē'u Dios.

<sup>5</sup> Tsca ta'yán le rzaca' rguí'ru', ca na' gzxaca' gdi'ë Cristo, lēzca' cni ta'yán le tu'huí' zxōn rē'u, le nacru' tuz len Cristo.

<sup>6</sup> Qui lē ni na', chqui' bi rzaca' rguí'tu', rac cni queētu' quiē gac hui' zxōntu' lbi'ili' len guntu' ga ulali'. Chqui' Dios ruhuí' zxōnē' netu', rac cni quiē gac hui' zxōntu' lbi'ili', ati' lu yōl-la' rböz zxōn lādxi' queēli', gac gua' glenli' yugu' le saca' qui'li', ca na' rac ca' queētu'.

<sup>7</sup> Ruzxöni ládxi'tu'-në' Dios gúnteczë' ga gac dxi'a queëli', le nõzitu' ca na' rzaca' rgui'li' tsazxõn len netu', lëzca' cni ruzi'li' xbey tsazxõn len netu' le ruhuí' zxönë' rë'u Dios.

<sup>8</sup> Rë'nitu' gnözili', böchi' lza'adau', ca nac le zian le glac queëtu' luyú Asia. Gdöditi bë'i lë na' guc queëtu', guc zi'tër ca le guc gua' glentu'. Ca' guc, cutur bentu' lõz soatu' gbantu'.

<sup>9</sup> Gúquitu' guc queëtu' ca rac quequë' bönni' chnarugu quequë' latië'. Guc cni queëtu' cui uzxöni ládxi'tu' la' cuinztu', san uzxöni ládxi'tu'-në' Dios, Nu ruspán nup chnatgac.

<sup>10</sup> Dios buslé' netu' lu lë na' ben ga gzoa banádx gattu', ati' ruslé' netu' yugu' dza. Runtu' lõz uslé' netu' Lë' cni leyúbl

<sup>11</sup> chqui' gácenli' netu', ulidzli'-në' Dios gnábili'-në' gácenë' netu'. Dios gunë' ca na' gnábili'-në' tsazxõn len bunách zian, uzá' ladxë'ë queëtu', ati' la'ná xclenë' Dios uláz queëtu'.

*Rguóxjö'ë Pablo bizx quië rdzeyne' gdxinë' Corinto*

<sup>12</sup> Lë ni le run ga rudzítu'. Bö' naccztu' ruluí'i netu', len yöl-la' ba'a ladxí' queëtu' len gdu ládxi'tu' runtu' bi runtu' yödzyú ni, len cni bentu' ca' ga ni' zoali'. Cni bentu', le guclen netu' le buzá' ladxë'ë queëtu' Dios, len clëg len yöl-la' rejni'i queëztu' bentu' cni.

<sup>13</sup> Ruzujtu' queëli' lu guich tuz le gac ulabli' len le gac tséjni'li'. Rac ladxa'a tséjni'li' gdu

<sup>14</sup> lë na' réjni'li' lati'. Ni'r cati' gdxin dza huödë' Xanru' Jesucristo, gac gunli' netu' zxön ca na' netu' guntu' lbi'ili' zxön.

15-16 Le bena' löz lë ni, gza' ladxa'a guida' ga zoali' zi'al cati' gdöda' luyú Macedonia, ati' guida' ga zoali' leyúbl cati' uzá'a ni quië uzi'li' xba' chop lzu. Töd ni' huac gáclenli' neda' ugu'li' neda' nöz tsija' luyú Judea. Cni gu'nda' guna'.

17 ¿Naru' ráquitsali' gzxì' yë'a le butså'a ca guna'? ¿Naru' ráquitsali' lu yöl-la' bunáchz quia' runa' le rdxinz icja', len bë'za' ca' didza' cati' gnia': Cni guna'?

18 Ni'a queë' Xanru' Dios, Nu run gdutë ca rna xtudzë'ë, cutu bë'za' ca' didza' cati' bé'lëna' lbi'ili' xtudzë'ë Dios.

19 Jesucristo, Zxi'në' Dios, Nu na' bentu' lban qui ga zoali', neda' len Silvano len Timoteo, cutu rui'zë' ca' didza'. Lë' ru'ë didza' gdutë li.

20 Cristocz runë' ga nac gdutë löz yúgu'të le gzxì' lu në'ë Dios, ati' ni'a queë' Lë' gac gnaru': "Ca' gac", quië gac queë' Dios yöl-la' ba.

21 Dioscz runë' ga runtu' löz tsaxxön len lbi'ili' náquiru' queë' Cristo, len budödë' lu na'tu' dxin queë' runtu'.

22 Bennë' queëru' le nac bë' náquiru' queë', bchizië' icj ládxi'dau'ru' Dios Bö' La'y, Nu nac queëru' le run ga nac löz yúgu'të le gunnë' queëru' Dios.

23 Ni'a queë' Xanru' Dios, Nu nözi le rza' ladxa'a, ru'a didza' gdutë li. Nözcznë' Lë' cutu bida' ga zoali' lu yöd Corinto, cui gun bayúdx guna' ga huí'nili'.

24 Cutu ré'nitu' gna bé'itu' lbi'ili' ca réjlë'li' Cristo, le chnacli' tsutsu ca réjlë'li' Lë'. Ré'nitu' guntu' le gun ga udziji ládxi'li'.

## 2

<sup>1</sup> Qui lë ni na' bë' ladxa'a cu guidtea' queëli' leyúbl, cui guna' ga hui'nili'.

<sup>2</sup> Chqui' guna' neda' ga hui'nili', ¿nuzxa caz gun ga udzijda' neda'? ¿Naru' guntsa' ga hui'ni nu ral-la' gun ga udzijda' neda'?

<sup>3</sup> Qui lë ni na' buzuja' queëli' lu guich zi'al. Cutu gu'nda' guida' ga zoali', cui gunli' ga hui'nda', le ral-la' gunli' lbi'iczli' ga udzijda' neda'. Le ruzxöni ladxa'a lbi'ili', nözda' udzójili' yúgu'tëli' chqui' udzijda' neda'.

<sup>4</sup> Cati' ni' buzuja' queëli' lu guich lë na', gsëbitsqui ladxa'a, len buí'nitsqui ladxa'a ga bdxintë grödxä'. Buzuja' cni lu guich, clëg quië guna' ga hui'nili' san quië gnözili' ca nadxí'itsquida' lbi'ili'.

### *Ral-la' unít lauru' nu rua' dö'*

<sup>5</sup> Chqui' zoë' ni' bönni' na' bushui'nnë' rë'u, clëg neda'z bushui'nnë', san yúgu'tëli' lbi'ili' bushui'nnë' lati'. Rnia': Lati', cui töd bë'i gchugu bë'a queë' bönni' na'.

<sup>6</sup> Tscati' gaz zxguia' chbenli' queë' bönni' na' yelati'z cunuhuöátëli'.

<sup>7</sup> Na'a, ral-la' unít lauli' bönni' na' len utipli' ladxë'ë, cui töd bë'i hui'nnë' len cui gac tsaz chop ladxë'ë.

<sup>8</sup> Qui lë ni na' ráta'yua' lauli' gunli' le gac bë' nadxi'ili'-në' gdu ládxi'li'.

<sup>9</sup> Qui lë ni na' ca' buzuja' queëli' lu guich lë na'. Gu'nda' si' bë'a lbi'ili' quië gnözda' chqui' rúnteczli' ca rna xtidza'a.

<sup>10</sup> Cati' nu runít lauli' lbi'ili', neda' ca' runít lahua' nu na'. Cati' nu runít lahua', chqui' bi ben

nu na' runít lahua', runa' cni uláz queë' Cristo quië gac bi uzi'li' xbey.

<sup>11</sup> Cni runa', cui saqui' Satanás tu' xöhui' uxíjc rë'u, le chnöziru' yugu' le rë'ni gun queëru'.

### *Grö'ë baguí'i Pablo lu yödz Troas*

<sup>12</sup> Cati' bdxina' lu yödz Troas quië guna' lban qui didza' dxi'a queë' Cristo, benntsqueë' neda' latj Xanru' guna' lban ni'.

<sup>13</sup> Zal-la' guc cni, grö'a baguí'i le cutu yajx-aca'a-bi' ni' bi'i böchi'ru' Tito. Qui lë ni na' buzá'lena' bunách ni', gyija' luyú Macedonia.

### *Gdél-li'ru' le zóalenë' rë'u Cristo*

<sup>14</sup> Xclenë' Dios, rché'teczë' rë'u ca tu le nac bë' bdél-li'në' Cristo yöl-la' ruslá queëru'. Dios rugunë' dxin rë'u quië rulu'ë lahui ca gac lumbë' Cristo bunách. Le nacru' nac ca tu le rla' zxix, le rguis gáti'tëz.

<sup>15</sup> Nacru' ca tu nör rla' zxix, le ruzégui'ë Cristo lahuë' Dios, len le rguisië' laugac nup nulagac len nup nanitgac.

<sup>16</sup> Laugac nup na' nanitgac nacru' ca tu le rla' zgut le nac bë' latië', san laugac nup na' nulagac nacru' ca tu le rla' zxix le nac bë' gbánteczru'. ¿Nuzxa caz nac lsaca' gun cni?

<sup>17</sup> Cutu runtu' ca tun zian bunách tu'gún dxin xtidzë'ë Dios ca tu le tuti' len ta'u bunách, san le nasölä'ë netu' Dios, gdu ládxi'tu' rui'tu' didza' lahuë' Lë' le nactu' tuz len Cristo.

## 3

### *Ca nac didza' ruún rë'u tuz len Dios*

<sup>1</sup> ¿Naru' ráquitsali' run ba zxön cuintu' cati' rui'tu' cni didza'? ¿Naru' runtsa bayúdx ului'itu' lbi'ili' guich le ruluí' le nactu'? ¿Naru' ral-la' gnábitu' lbi'ili' gunnli' queëtu' tu guich cni, ca na' tun la'gac bunách?

<sup>2</sup> Lbi'iczli' nacli' ca tu guich le ruluí' le nactu', le nayúj lu icj ládxi'dau'tu', ati' yúgu'të bunách gac luláb lei len luúnbë' lei.

<sup>3</sup> Le nacli' nalá' lahui ca tu guich nuzujë' Cristo, le bsölë'ë lu na'tu'. Cutu nayúj tu lu guich, san Bö' La'y queë' Dios ban nuzujë' lei, clëg tu lu guiøj blag, san lu icj ládxi'dau'li' nuzujë'.

<sup>4</sup> Rui'tu' cni didza' le ruzxöni ládxi'tu'-në' Dios le zóalenë' netu' Cristo.

<sup>5</sup> Cutu ráquitu' bi' gac guntu' racz queëtu', san Dios runnë' queëtu' yöl-la' huac bi' guntu'.

<sup>6</sup> Dioscz bennë' queëtu' yöl-la' huac guntu' xch-inë' lu didza' cub na' ruún rë'u tuz len Dios. Didza' ni cutu nac tu zxba nayúj lu guich, san nac tu le rusëdnë' rë'u Dios Bö' La'y. Zxba na' nayúj lu guichz rchugu queëru' gatra', san Dios Bö' La'y nabániru'.

<sup>7</sup> Yugu' zxba queë' nayujgac lu guich, Dios buzujë' yugu' lu guiøj blag, ati' bulu'ë lahui yöl-la' yení' queë' cati' budödë' lei lu në'ë Moisés. Zal-la' gdöd qui, gyëptër yös yení' lahuë' Moisés. Cni guc, cutu guc luyú lahuë' Moisés bunách Israel. Chqui' yajtság zxba na' yöl-la' yení' cni, ati' zxba na' rchugu quegac bunách lat,

<sup>8</sup> szxönitër ca' ral-la' gac yöl-la' yení' dzag yugu' le runë' Dios Bö' La'y.

<sup>9</sup> Gzoa tu yöl-la' yení' yajtság lë na' ben ga narugu quegac bunách lat. Szxönitër nac yöl-la'

yení' qui lë na' run ga rnë' Dios nacgac tsahui' bunách.

<sup>10</sup> Le nactër Isaca' yöl-la' yení' nalá' lahui na'a, cuidí'z nagá'n yöl-la' yení' na' bla' lahui cati' Dios bunödzejë' quegac bunách zxba queë'.

<sup>11</sup> Chqui' gzoa yöl-la' yení' qui lë na' gzoa tu chi'idau'z, zxöntër nac yöl-la' yení' qui lë ni soa tsalzú.

<sup>12</sup> Le zoa queëru' lë ni runru' löz, rui'tu' didza' lu yöl-la' rugu ladxi' queëtu'.

<sup>13</sup> Cutu runtu' ca benë' Moisés, bucachi' lahuë' len tu lári'dau', cui luyú bunách Israel yöl-la' yení' na' zeaj rnit.

<sup>14</sup> Gulachúl gulanitië' bönni' ni'. Ga rdxintë na'a dza cati' tu'labë' guich qui didza' gul na' ruún bunách tuz len Dios, nac quequë' tsca nagá'n la' leyz lári'dau' na' lauquë', lë na' gac ugüë' tuzë' Cristo.

<sup>15</sup> Ga rdxintë na'a dza, cati' tu'labë' guich ga na' nayúj didza' queë' Moisés, zxoá ca tu lári'dau' yøj lauquë' le run ga nachúl nanitquë'.

<sup>16</sup> Cati' nu ruhuöác queë' Xanru', rdúa lë na' run ga nachúl nanít nu na'.

<sup>17</sup> Cati' ni rnatu': "Xanru'", rui'tu' didza' queë' Dios Bö' La'y. Ga zoë' Bö' La'y queë' Xanru', ni zoacz yöl-la' nadzán.

<sup>18</sup> Yúgu'tëru' rë'u cutu bi nuséyj lauru', san nacru' ca tu guia dxili ga nalá' yöl-la' yení' qui lahuë' Xanru', ati' yöl-la' yení' na' queë' Xanru', Nu nac Bö' La'y, rutsá' rë'u, len run ga zeaj racr-ru' ca naquë' Cristocz, len rata'r queëru' yöl-la' yení' queë'.

## 4

<sup>1</sup> Dios buechi' ladxë'ë netu' len budödë' lu na'tu' dxin ni runtu', len qui lë ni na' cutu rac chop ládxi'tu'.

<sup>2</sup> Chbuca'ntu' yugu' le tun bagachi'z bunách len le tun ga rutui'ru'. Nutu nu rzi' yé'itu', len cutu rutsa'tu' xtidzë'ë Dios. Le rui'tu' didza' qui le nac gdutë li, rui' ládxi'tu' guntu' le láquibe'i yúgu'të bunách nac dxi'a lahuë' Dios.

<sup>3</sup> Chqui' zoa nu curejni'i didza' dxi'a runtu' lna' lau qui, nacgacz nup nachúl nanitgac cutu ta'yejni'i lei.

<sup>4</sup> Cutu ta'yejlë' bunách na', le ben ga nac cni tu' xöhui', nu nun cuini ca dios, len rna be'i bunách dza ni zoaru' na'a, le ben ga nachúl nanitgac, cui la'le'i yení' qui didza' dxi'a ca nac yöl-la' yení' queë' Cristo, Nu na' rna' gdu ca naquë' Dioscz.

<sup>5</sup> Cutu runtu' lban qui la' cuinztu', san runtu' lban queë' Jesucristo, rguíxjö'tu' naquë' Xanru', ati' netu' ni nactu' huen dxin queëli' le nadxi'itu'-në' Jesús.

<sup>6</sup> Dios, Nu ben ga buzení' yení' ga ni' guc chul, naquë' Nu rgu'u yení' icj ládxi'dau'ru', le ruzejni'i rë'u quië gúnbë'ru' yöl-la' yení' queë' Dios, lë na' ruzení' lahuë' Jesucristo.

*Le réjlë'ru' Dios runru' ca rë'nnë' Lë'*

<sup>7</sup> Yöl-la' tsahui' ni yu'u icj ládxi'dau'ru' rë'u, nacru' ca yusu' náquicni yu, quië gac bë' naqui queë' Dios yöl-la' huac zxön na' len clëg queëzru'.

<sup>8</sup> Tu'saca' zi' netu' bunách san cutu rudú ládxi'tu'. Rö'tu' baguí'i san cutu rac chop ládxi'tu'.

<sup>9</sup> Ta'bía ladxí' netu' bunách san cutu rubíj ladxë'ë netu' Dios.



Ta'zé'itsqui netu' yu, san cutu tu'snít lau netu'.

<sup>10</sup> Lu gdu ca nayá' nabintu' rátecztu' tsaxxõn len Jesús, san rac bê' lu gdu ca nayá' nabintu' nabánu' Lë'.

<sup>11</sup> Tsal ni zoatu' nabantu', zoatecz banádx gattu' le náqitu' queë' Jesús quië gac bê' nabánu' Lë' lu gdu ca nayá' nabintu' le rnit.

<sup>12</sup> Cni nac, zoa banádx queëtu' gattu', san ni'a qui lë ni rata' queëli' yõl-la' na'bán.

<sup>13</sup> Nayúj lu guich la'y, rna: “Gyéjlë'a Dios, ati' qui lë ni na' bê'a didza'.” Lëzca' cni rac queëtu', réjlë'tu' Dios, len qui lë ni na' rui'tu' didza'.

<sup>14</sup> Nõzitu' ca gunë' Dios, Nu buspán Xanru' Jesús, uspanë' ca' netu' tsaxxõn len Jesús len uschinë' netu' tsaxxõn len lbi'ili' lahuë' Lë'.

<sup>15</sup> Rac cni yúgu'të lë ni quië gac bi uzi'li' xbey, ati' chqui' la'del-li' zianr ca' bunách le ruzá' ladxë'ë queëru' Dios, la'në': “Xclenë' Dios”, ati' gac queë' Dios yõl-la' ba.

<sup>16</sup> Qui lë ni na', cutu rac chop ládxi'tu'. Zal-la' rnit gdu ca nayá' nabintu', yúgu'të dza rucubë' Dios le nactu' lu icj ládxi'dau'tu'.

<sup>17</sup> Le cuidi'z rzaca' rgui'ru' ni tu chi'idau'z run ga gata' queëru' le uzí'tscaru' xbey le soa tsalzú len le nactër lsaca' ca gac gúnbë'ru'.

<sup>18</sup> Cutu rui' ládxi'ru' le rlé'iru' luyú ni, san le curlé'iru' rui' ládxi'ru'. Lë na' rlé'iru', tu chi'idau'z zoa, san le curlé'iru' soa tsalzú.

## 5

<sup>1</sup> Nõziru' cati' nit gdu ca nayá' nabinru', le nac ca tu yu'u lári'dau' yõdzlyú ni, Dios chnupë'ë queëru'

tu le cub, le nac ca tu yu'u zoa tsaz ni' yehua' yubá, lë na' nunczë' Lë'.

<sup>2</sup> Qui lë ni na' rnë ládxi'ru' le rë'niru' tsazru' le cub ni', lë na' nac ca tu lidxru' ni' yehua' yubá.

<sup>3</sup> Tsazru' le cub ni' ca na' rácuru' tu lari', cui soaru' ga cuzóa gdu ca nayá' nabinru'.

<sup>4</sup> Tsal ni zoaru' lu gdu ca nayá' nabinru', le nac ca tu yu'u lári'dau', rnë ládxi'ru' lu yöl-la' rsëbi ladxì' queëru'. Cutu runru' cni le rë'niru' uca'nru' gdu ca nayá' nabinru', san rë'niru' tsazru' tsaz le cub ni'. Cni gac, uca'nru' gdu ca nayá' nabinru' le rnit, ati' tsazru' lu yöl-la' na'bán gdu.

<sup>5</sup> Dios chnupë'ë queëru' yúgu'të lë ni, ati' bchizië' rë'u Dios Bö' La'y, Nu nac queëru' le nac bë' nac löz si'ru' lë na' nupë'ë queëru'.

<sup>6</sup> Qui lë ni na' nadíp ládxi'ru'. Tsal ni yu'uru' lu gdu ca nayá' nabinru', nöziru' zoaru' zi'tu' ga zoa lidxë' Xanru'.

<sup>7</sup> Runru' ca runru' le réjlë'ru'-në' Dios, len clëg le zoa bi rlé'iru'.

<sup>8</sup> Le runru' löz lë ni, rë'niru' uca'nru' gdu ca nayá' nabinru' ni quië tsajsóalenru'-në' Xanru'.

<sup>9</sup> Qui lë ni na' rui' ládxi'ru' gunru' le rdzag ladxë'ë Xanru', chqui' uga'nru' lu gdu ca nayá' nabinru' ni, o chqui' tsajsóalenru'-në' Xanru' ni'.

<sup>10</sup> Cni runru' le run bayúdx gdxinru' yúgu'tëru' lahuë' Cristo ga ni' röl'ë rbequi xbeynë'. Ni'r ubi'ë qui queëru' tsca nac le benru' tsal ni yu'uru' lu gdu ca nayá' nabinru', chqui' benru' le nac dxi'a o le cunác dxi'a.

### *Le ruún rë'u tuz len Dios*

<sup>11</sup> Qui lë ni na', le rádxitu'-në' Dios, rui' ládxi'tu' uzéjni'tu' bunách. Nözcznë' Dios ca nac le yu'u icj

ládxi'dau'tu', ati' ruzxöni ladxa'a nözili' dxi'a ca' lbi'ili' lë na' yu'u icj ládxi'dau'tu'.

<sup>12</sup> Cutu rubíj cuintu' dxi'a lauli', san ré'nitu' gata' queëli' latj gunli' netu' ba la'n, quië gac ubi'ili' didza', bi guiëli' bönni' tun ba zxön cuinquë' ca na' tu'lu'iz lahui cuinquë' len clëg ca nacquë' lu icj ládxi'dau'quë'.

<sup>13</sup> Chqui' nachixi icjtu', nac quië gac yöl-la' ba queë' Dios, len chqui' cutu nachixi icjtu', nac quië gac bi uzi'li' xbey.

<sup>14</sup> Run bayúdx bi guntu' le nadxi'inë' rë'u Cristo, le nöziru' tuz Nu gut uláz quegac yúgu'të bunách, len qui lë ni na' nac quegac yúgu'të bunách tsca nátlengac Lë' tsaxxön.

<sup>15</sup> Lë' gutië' uláz quegac yúgu'të bunách quië cutur bi lunë' bönni' nabanquë' le naqui quégaczë', san le naqui qui Nu na' gut uláz quequë' len bubán lu yöl-la' gut.

<sup>16</sup> Qui lë ni na', cutur gúnbë'tu' bunách tsca nac le tu'lu'iz lahui, len zal-la' cniz bénbë'tu'-në' Cristo, cutu núnbë'tu'-në' cni na'a.

<sup>17</sup> Chqui' nuhuöác tuz len Cristo núti'tëz bunách, chnac bunách cub nu na'. Chgdöd qui le glac zi'al, ati' chnucubgac yúgu'të.

<sup>18</sup> Yúgu'të lë ni nunë' Dios, Nu bun rë'u tuz len Lë' lu në'ë Cristo, ati' budödë' lu na'tu' guntu' lban ca gac luhuöác tuz len Lë' yúgu'të bunách.

<sup>19</sup> Lban runtu' rna cni: “Dios gzóalenë' Cristo, benë' ga gac luhuöác tuz len Lë' bunách yödzyú ni, len cutu rajneynë' dul-la' gulabaga'.” Budödë' lu na'tu' didza' dxi'a ni, ca gac luhuöác tuz len Dios bunách.

<sup>20</sup> Na'a, nactu' gbaz queë' Cristo, len rac na'a ca

Dioscz ráta'yue' lauli' lu rú'atu' netu'. Qui lë ni na' ráta'yutu' lauli' uláz queë' Cristo, gul-huöác tuz len Dios.

<sup>21</sup> Cristo cutu bi dul-la' benë', san Dios budödë' Lë' ca bönni' dul-la' uláz queëru' quië gata' latj queëru' gacru' tsahui' ca naquë' Dioscz le nacru' tuz len Cristo.

## 6

<sup>1</sup> Le runtu' dxin tsaxõn len Dios, ráta'yutu' lauli', rnatu': Cutu udödli' ca'z le ruzá' ladxë'ë queëli' Dios.

<sup>2</sup> Nayúj lu guich la'y ca gnë' Dios, rna:  
Tu dza buzá' ladxa'a quiu', byönda' li'  
Ati' dza bena' ga gac uláu', gúclena' li'.  
Gul-yutsca'. Na'a nac dza ruzá' ladxë'ë queëru'.  
Na'a nac dza gac ularu'.

<sup>3</sup> Cutu rë'nitu' bi guntu' le gun ga nu gchixi gnigui, cui soa nu ucá'n ca'z dxin ni runtu'.

<sup>4</sup> Ni'a qui bíti'tëz bi runtu', rui' ládxi'tu' gac bë' nactu' huen dxin queë' Dios. Qui lë ni na', len yöl-la' rböz zxõn ladxi' rua' rrentu' yugu' le rzaca' rgui'tu', len yugu' le ryadzj queëtu' len le tun ga rō'tu' baguí'i.

<sup>5</sup> Cni bentu' zal-la' gulazé'itsqui netu' yu bunách len gulagu'ë netu' lidx guia, len gulabía nidië' netu'. Gdöd bë'i bentu' dxin, cutu guta' queëtu' latj gastu' o bi gágutu'.

<sup>6</sup> Bë' ládxi'tu' gac bë' nactu' huen dxin queë' Dios.  
Guc bë' lë ni  
Le nactu' ba'a ladxi',  
Len le naptu' yöl-la' rejni'i,  
Len le rböztu' zxõn ladxi',  
Len le nactu' dxi'i ladxi',

Len le zóalenë' netu' Dios Bö' La'y,  
 Len le nac gdu ca nadxi'itu' lza'tu'.

<sup>7</sup>Rui'tu' didza' gdutë li ati' zoalen netu' yöl-la' huac  
 queë' Dios. Le nac tsahui' nac ca tu le rneytu' lu  
 gdil-l, lenca' le run chi'i netu' lu gdil-l na'.

<sup>8</sup>Nacuá' nup tun netu' ba la'n,  
 Lenca' nup tu'zóa netu' tsla'l.  
 Nacuá' nup tu'lídž ditj netu',  
 Lenca' nup tu'lídž tsahui' netu'.  
 Zal-la' ta'ná bunách rzi' yë'tu',  
 Rui'tu' didza' gdutë li.

<sup>9</sup>Zal-la' nacué' bunách cunúnbë'gac netu',  
 Nacuá' ca' nup núnbë'gac netu'.  
 Rdatu' ga zoa banádx gattu',  
 San ni zoatu' nabantu'.  
 Tunë' netu' zxguia',  
 San cutu tu'döddë' netu'.

<sup>10</sup>Tu'shui'ni netu',  
 San rudžjitecztu'.  
 Nactu' bönni' yechi',  
 San runtu' ga rata' quegac bunách zian yöl-la'  
 tsahui' gdu.  
 Zal-la' cutu bi dë queëtu',  
 Naqui queëtu' yúgu'të le dë.

<sup>11</sup>Gdu ládxi'tu' ruí'entu' lbi'ili' didza', böchi'  
 lza'adau', zoali' Corinto. Bului'itu' lbi'ili' gdu ca  
 rui' ládxi'tu' lbi'ili'.

<sup>12</sup>Chqui' cutu nacru' tuz cutu nac le curuí'  
 ládxi'tu' lbi'ili', san lbi'iczli' cutu rui' ládxi'li' netu'.

<sup>13</sup>Na'a, ruí'lena' lbi'ili' didza' ca runë' bönni'  
 ruí'lenë'-bi' didza' zxi'në', rnia': Gul-bí'i queëtu' ca  
 rúnlentu' lbi'ili'. Gul-güi' ladxi' netu'.

*Nacru' ca tu gdau' ga yu'ë Dios ban*

14 Cutu gacli' tuz len bunách cuta'yejlë'.  
 ¿Nacxcz gac lac tuz le nac tsahui' len le cunác  
 tsahui'?

¿Nacxcz gac lac tuz le nac chul len le nac yení'?

15 ¿Nacxcz gac lacquë' tuz Cristo len Satanás, tu'  
 xöhui'?

¿Nacxcz gac lacquë' tuz bönni' rejlë'ë Cristo len  
 bönni' curejlë'ë?

16 ¿Nacxcz gac lac tuz gdau' queë' Dios len bdau'  
 guiöj bdau' yag?

Lbi'iczli' nacli' ca tu gdau' ga yu'ë Dios ban. Ca nac  
 lë ni, Dioscz gnë':  
 Sóalena' lequë' len tálena' lequë'.  
 Gaca' Dios quequë',  
 Ati' lequë' lacquë' bunách quia'.

17 Qui lë ni na', gnë' ca' cni:  
 Gul-rúj ladjquë', len gul-la'alén lequë'.  
 Rnë' Xanru': “Cutu gútsa'li' le cunác,  
 Ati' si' lu na'a lbi'ili'.

18 Neda' gaca' xuzczli',  
 Ati' lbi'ili' gacli' zxi'na', bönni' len ngul.”  
 Cni rnë' Xanru', napczë' gdutë yöl-la' huac.

## 7

1 Yugu' lë ni gzxi' lu në'ë Dios náquigac queëru',  
 böchi' lza'adau'. Qui lë ni na' ral-la' un cuinru'  
 dxi'a, ubiajru' yúgu'të le rucá'n ca'z gdu ca nayá'  
 nabinru' len bö' nacczru'. Lu yöl-la' radxi queëru'  
 Dios ral-la' gáquiru' quizi queë' Lë'.

*Ca gulubí'i ládxi'gac nup ta'yejlë' Cristo*

2 Gul-sí' lu na'li' netu'. Nutu nu bia'tu' dö' qui, nu  
 dzag lbi'ili'. Nutu nu bentu' ga gchixi gnigui. Nutu  
 nu gzxi' yé'itu'.

<sup>3</sup> Ru'a cni didza', clëg quië uspaga'a lbi'ili' zxguia', san nac ca na' chgnia' zi'al, rnia': Zoa' sina' gbánlena' lbi'ili' o gátlena' lbi'ili' le rui' ladxa'a lbi'ili'.

<sup>4</sup> Ruzxönitsca ladxa'a lbi'ili' len runtsca' lbi'ili' zxön. Zal-la' zian le rzaca' rgui'tu', nadiptsca ladxa'a len rudzjíjtsqui ladxa'a.

<sup>5</sup> Cati' bdxintu' luyú Macedonia, ga rdxintë na'a dza, cutu rata' queëtu' latj uzi' ládxi'tu', san le zian le rac queëtu'. Ta'dil-len netu' bunách, ati' lu icj ládxi'dau'tu' yu'ugac le tun ga rádxitu'.

<sup>6</sup> Ni'r Dios, Nu rutíp ladxi' nu chzoa gac chop ladxi', butipë' ládxi'tu' cati' budxinbi' queëtu' bi'i Tito.

<sup>7</sup> Cutu gucz le budxinbi' queëtu', san le gdíxjöi'bi' ca' netu' ca na' butipli' ládxi'bi' lbi'ili'. Gdíxjöi'bi' netu' ca na' rë'nitsquili' ulé'ili' neda', len ca na' ruhui'nili' ni'a qui lë na' guc ni', lenca' ca rui' ládxi'li' neda'. Yúgu'të lë ni ben ga rudziji ladxa'a.

<sup>8</sup> Zal-la' ben ga buí'nili' le buzuja' queëli' lu guich zi'al, cutu ruhui'nda' na'a. Zi'al bui'nda' cati' gúquibe'ida' ben ga buí'nili' lbi'ili' tu chi'idau',

<sup>9</sup> san na'a rudzijda', clëg le buí'nili', san le ben ga bubí'i ládxi'li' yöl-la' ruhui'ni queëli' na'. Dios bugunë' dxin yöl-la' ruhui'ni queëli', cui gchixi gníguili' ni'a qui le bentu' netu'.

<sup>10</sup> Yöl-la' ruhui'ni na' rugunë' dxin Dios run ga nu ubí'i ladxi' quië ulá nu na', ati' qui lë ni na' cutu ral-la' huí'niru' qui, san yöl-la' ruhui'ni le nac qui yödzlyú ni run ga lat bunách.

<sup>11</sup> Gul-yutsca' ca bugunë' dxin Dios yöl-la' ruhui'ni queëli' na'.

Ben ga rui' ládxi'li'-në' Dios.

Ben ga gú'nili' urujli' dxi'a.

Ben ga gleyli' nu na' ben dul-la'.

Ben ga rádxili'-në' Dios.

Ben ga bë' ládxi'li' gunli' ca rna xtidzë'ë Dios.

Ben ga nadxi'ili'-në' Dios gdu ládxi'li'.

Ben ga gú'nili' gunli' zxguia' nu na' ben dul-la'.

Benli' le nac bë' cutu bi dul-la' nabága'li' ni'a qui lë  
na' guc.

<sup>12</sup> Qui lë ni na', zal-la' buzuja' cni lu guich na', cutu  
guc ni'a qui nu na' ben dul-la', len clëg ni'a qui  
nu na' gzxaca' gdi'i, san quië gac bë' lahuë' Dios le  
nactë rui' ládxi'li' netu'.

<sup>13</sup> Lë ni butíp ládxi'tu'. Clëgz bdip ládxi'tu' san  
rudzjitsqui ládxi'tu' le rudzjibi' bi'i Tito ni'a qui le  
benli' lbi'ili', butipli' ládxi'bi'.

<sup>14</sup> Bena' lbi'ili' zxön laubi' Tito, ati' cutu benli'  
ga utui'da'. Bë'lentecztu' lbi'ili' didza' gdutë li, ati'  
lëzca' cni nac gdutë li didza' bë'lentu'-bi' Tito cati'  
bentu' lbi'ili' ba la'n.

<sup>15</sup> Zeaj racr gdu ca nadxi'ibi' lbi'ili' bi'i Tito cati'  
rajneybi' ca na' benli' ca rna xtídza'tu', len ca na'  
benli'-bi' ba la'n lu yöl-la' radxi Dios queëli' len lu  
yöl-la' nöxj ladxi' queëli'.

<sup>16</sup> Rudzjitsquida' le gac uzxöni ladxa'a lbi'ili' gdu  
ladxa'a.

## 8

### *Ca ral-la' unödzej le dë qui, nu rejlë' Cristo*

<sup>1</sup> Na'a, böchi' lza'adau', ré'nitu' quíxjöi'tu' lbi'ili'  
ca nac le buzá' ladxë'ë Dios quegac yugu' cö'  
bunách queë' Cristo luyú Macedonia.

<sup>2</sup> Zal-la' szxöni gulazaca' gulagui'ë lu yugu'  
le gzxì' bë' lequë', szxönitër guludzijnë' len



gdu ládxi'què' gulunödzejë' szxöni zal-la' nacquè' bunách yechi'.

<sup>3</sup> Neda' runa' lna' lau quequè', gdu ládxi'què' gulunödzejë' yúgu'tè tsa gulazáqui'nè', len gulunödzejrë' tsa gulazáqui'nè'.

<sup>4</sup> Bayúdx gulanabnè' netu' len szxöni gláta'yuè' lautu' güi'tu' lequè' latj tsazxón len netu' láclenè' böchi'ru' ta'yejlè'è Cristo.

<sup>5</sup> Glunrè' ca guqui icjtu' lunè', le guludöd cuinquè' zi'al lu në'è Xanru' lenca' lu na'tu' netu', le nac le rdzag ladxè'è Dios.

<sup>6</sup> Qui lè ni na' gnábitu'-bi' bi'i Tito udx gunbi' xchinbi' ga ni' zoali', utubbi' dumí runödzejli' lu yöl-la' dxi'i ladxì' queèli', ca na' gzu laubi' benbi' zi'al.

<sup>7</sup> Nacli' blau ca nac yúgu'tè le runli', ca réjlè'li' Cristo, len ca réjni'li', len ca ruzéjni'li' bunách, len ca rui' ládxi'li' lza'li', lenca' ca nadxi'ili' netu'. Lézca' cni ral-la' gacli' blau ca gáclenli' lza'li', lu yöl-la' dxi'i ladxì' queèli' bi unödzejli' quequè'.

<sup>8</sup> Cutu rna bé'ida' lbi'ili' gunli' cni. Ru'a didza' ca tun yela'gac bunách, tu'nödzej gdu ládxi'gac, quiè guna' ga gunli' le gac bè' nac gdu ca nadxi'ili' lza'li'.

<sup>9</sup> Nóziczli' le buzá ladxè'è queëru' Xanru' Jesucristo. Blé'inè' yöl-la' tsahui' san quiè gáclenè' lbi'ili' böaquè' yechi' quiè gata' queèli' yöl-la' tsahui', le guquè' Lè' yechi'.

<sup>10</sup> Cni runi neda: Dxi'ar gac queèli' udx gunli' lè na' gzu lauli' runli' chguc tu iz. Gucli' blau, clëgz ca bunödzejli', san lézca' ca gú'nili' unödzejli'.

<sup>11</sup> Na'a, gdu ládxi'li' gul-syúdx gunli' lè na' gzu lauli' runli', gdu ládxi'li' bunödzejli'. Gul-nödzej na'a tsa sáqui'li'.

12 Chqui' rě'nili' bi unödźjli', Dios runě' ba la'n le runödźjli' tsca nac le děz queėli'. Cutu rnabě' unödźjri' tsca le děz queėli'.

13 Cutu rě'nda' guna' ga unödźjli' le gaclen yezica' bunách ga gdxintě yadzj queėli'.

14 Rě'nda' gac tuz ca dě queėli', len quequė'. Na'a szxöni dě queėli' le gac unödźjli' quiė bi gata' quegac nup ni' ryadzj quequė'. Ni'r cati' bi yadzj queėli', lequė' huac bi lunödźjě' queėli' quiė cni gac tuz ca dě queėli' len quequė' yúgu'tėli'.

15 Lězca' cni nayúj lu guich la'y, rna: “Nu na' butúb szxöni, cutu bugá'n qui, ati' nu na' butúb lati'z, cutu byadzj qui.”

### *Ca runbi' Tito lenca' nup dzaggac lėbi'*

16 Xcleně' Dios, Lě' beně' ga rui' ládxi'bi' lbi'ili' bi'i Tito ca na' rui' ladxa'a lbi'ili' neda'.

17 Clėgz runbi' ca rna xtidza'a bi gnabda'-bi', san le rui' ládxi'czbi' lbi'ili', racz queėbi' gú'nibi' tsajyubi' lbi'ili'.

18 Rsöla'tu'-nė' tsazxön len lėbi' böchi'ru' na' tun lě' ba la'n yúgu'tě cö' bunách queė' Cristo, le runě' dxi'a dxin qui didza' dxi'a.

19 Yetú ca', gulabö bönni' ni yugu' cö' bunách queė' Cristo quiė tsėjleně' tsazxön netu' gua'tu' lě na' runödźjli' quiė gac yöl-la' ba queė' Xanru', len gac bė' ca' rui' ládxi'ru' lza'ru' ta'yejlě' Cristo.

20 Cni gac, guně' netu' tsazxön quiė nutu nu bi gac gně queėtu' ca rúnlentu' dumí na' runödźjli' szxöni, le gaclen bunách yechi'.

21 Rui' ládxi'tu' guntu' le nac dxi'a, clėgz lahuė' Xanru', san lězca' laugac bunách.

22 Rsöla'tu'-në' ca' tsazxõn len lequë' yetüë' böchi'ru', zian lzu gzxi' bë'tu' lë', ati' nac bë' rë'nnë' gáclenë' rë'u gdu ladxë'ë. Yetú ca', le ruzxõni ladxë'ë lbi'ili', ré'ntërnë' ca' gáclenë' rë'u lu dxin ni.

23 Chqui' nu bi gnab ca nacbi' bi'i Tito, nacbi' lza'a, rúnlenbi' neda' tsazxõn dxin quië gáclentu' lbi'ili'. Chqui' nu bi gnab ca nacquë' yezíca'rë' böchi'ru' na', nasöla'gac lequë' yugu' cõ' bunách queë' Cristo, ati' tunë' ga gac queë' Cristo yöl-la' ba.

24 Gul-gún ga gac bë' nadxi'ili' lequë' quië láquibe'i runli' cni yugu' cõ' bunách queë' Cristo, len la'nõzi nac gdutë li didza' dxi'a rui'tu' ca nac queëli'.

## 9

### *Ca nac dumí rutubru' le gaclen böchi'ru'*

1 Ca nac le runödzejli' quequë' böchi'ru' ta'yejlë'ë Cristo, cutu run bayúdx uzuja' queëli' lu guich ni.

2 Chnözda' ca ré'nili' gunli' lë ni, ati' ru'a didza' laugac bunách ta'yejlë' Cristo luyú Macedonia ni ca nac le dxi'a runli'. Rguíxjöi'da' lequë' ca nac queëli', zoali' luyú Acaya, chguc tu iz chzoa gunli' lë ni, ati' le rui' ládxi'li' gunli' lë ni, bdip ládxi'gac yelati'z cuguluhuöatë bunách ni ta'yejlë' Cristo.

3 Na'a, rsöla'a queëli' yugu' böchi'ru' ni quië gac bë' nac gdutë li didza' rui'tu' ca nac queëli', ati' nac ca na' chgnia' queëli', chzoa gunli' lë na' gaclen lza'ru'.

4 Chqui' la'za'clen tsazxõn neda' la'gac bunách Macedonia ta'yejlë' Cristo, ati' gac bë' cutu zuini gunli' lë na', ni'r utui'tu' le buzxõni ládxi'tu' lbi'ili', ati' lbi'iczli' ca' ral-la' utui'li'.

<sup>5</sup> Qui lë ni na' gúquida' ral-la' gsöla'a yugu' böchi'ru' ni la'dxín ga zoali' zi'al ca neda', ati' laclen lbi'ili' quië udx utubli' lë na' gzxí' lu na'li' unödžli'. Cni gac, udx utubli' dumí na' zi'al ca gdxina', ati' gac bë' runödžli' le rë'niczli' len clëg le rqui'itu' lbi'ili' bi unödžli'.

<sup>6</sup> Gul-tsajnéy lë na' rna:

Nu raz ruzóa lati'z, lati'z ca' uzí'.

Nu raz ruzóa szxöni, szxöni ca' uzí'.

<sup>7</sup> Tu tuli' ral-la' unödžli' tsca na' chnuzoali' icj ládxi'dau'li', len clëg lu yöl-la' ruhui'ni queëli' o le run bayúdx, le nadxi'inë' Dios nu runödžz gdu ladxi'.

<sup>8</sup> Dios gac gunnë' queëli' szxönitër ca rquínili' quië gata' queëli' yúgu'të lë na' rquínili', ati' ugá'n queëli' quië gac gáclenli' nu bi ryadzj qui.

<sup>9</sup> Lëzca' cni nayúj lu guich la'y, rna:

Gdu ladxë'ë bunödžjë' quegac bunách yechi'.

Nac bë'tecz yöl-la' dxi'i ladxi' queë'.

<sup>10</sup> Dios, Nu runn queëru' bi gaz uzoaru', lenca' bi gui'j gáguru', gunnë' ca' queëli' bi unödžli', le nac ca lë na' nu raz ruzóa, len gunë' ca' ga la'yán le lapli' le nacgac le dxi'a runli'.

<sup>11</sup> Dios gunë' ga gáta'tër queëli' yöl-la' tsahui' quië gac unödžli' szxöni. Cni gac, yugu' le unödžli', lë na' quistu' uláz queëli', gun ga la'ná bunách zian: "Xclenë' Dios."

<sup>12</sup> Lë na' runödžli' le gaclen böchi'ru', clëgz güi' quequë' le ta'yadzjnë', san gun ga la'në' xclenë' Dios.

<sup>13</sup> Cati' gunli' cni, la'gu'ë Dios yöl-la' ba le gac bë' runli' ca rna didza' dxi'a queë' Cristo ca na' rnali'

runli'. La'gu'ë Lë' yöl-la' ba ca', le nacli' dxi'i ladxi', runödztli' quequë' lenca' quegac yezica' bunách.

<sup>14</sup> Lulidzë' Dios la'nabnë' Lë' gáclenë' lbi'ili' le nadxi'icnë' lbi'ili' ni'a qui le buza'tsca ladxë'ë queëli' Dios.

<sup>15</sup> Xclenë' Dios, bennë' queëru' tu le nactër lsaca'.

## 10

### *Yöl-la' uná bë' dë lu në'ë Pablo*

<sup>1</sup> Ta'ná bunách naca' nöxj ladxi' cati' zóalena' lbi'ili', san cati' zoa' zi'tu' ga zoali' rsídxtsquida' lbi'ili' ca ruzuja' lu guich. Le naquë' nöxj ladxi' len dxi'i ladxi' Cristo, neda', Pablo, ráta'yua' lauli'

<sup>2</sup> cui gunli' ga gun bayúdx gsidxda' lbi'ili' cati' gdxina' ga zoali'. Chzoa gsidxda' nup ni' ta'ná runtu' dxin ni lu yöl-la' bunáchz queëtu'.

<sup>3</sup> Le nactë nactu' bunách, san clëg racz queëtu' runtu' xchinë' Dios.

<sup>4</sup> Yugu' le rneytu' lu gdil-l, cutu nacgac ca le ta'néy lu gdil-l bunách yödzlyú ni, san yugu' le rneytu' lu gdil-l napgac yöl-la' huac queë' Dios, le ruguntu' dxin rusnittu' le nalgac qui tu' xöhui'.

<sup>5</sup> Rusnittu' yugu' didza' cunácztu'zxöni ládxi'gac bunách len yúgu'të le tun ga tun ba zxön cuinquë' len le tun ga cutu lunbë'ë Dios. Runtu' ga gac la'ná bé'inë' yúgu'të le ta'zá' ládxi'quë', lë na' tun ga ta'dá'baguë'ë Dios, ati' runtu' ca' ga tunë' ca rnë' Cristo.

<sup>6</sup> Töd gunli' le gac bë' nac gdu ca runli' ca rna xtidzë'ë Cristo, soatu' sina' guntu' zxguia' yúgu'të nup ni' ta'dá'baga' xtidzë'ë.

<sup>7</sup> Ruyuli' le nalá' lahuiz. Chqui' ráquinë' náquinë' queë' Cristo nu bönni' dzaguë' lbi'ili', ral-la'

gáquibe'inë' ca' lë ni: Ca na' lë' náquinë' queë' Cristo, lëzca' cni netu' náquitu' queë' Cristo.

<sup>8</sup> Cutu ca' rutui'da' zal-la' gdöd bë'i ben ba zxön cuina' ca nac yöl-la' uná bë' budödë' lu na'tu' Xanru'. Lë na' dë lu na'tu' nac quië guntu' ga gacr gdu ca réjlë'li' Cristo, len clëg quië usnittu' lbi'ili'.

<sup>9</sup> Cutu rë'nda' gáquili' rë'nda' gun gáxdida' lbi'ili' ni'a qui le ruzuja' queëli' lu guich ni.

<sup>10</sup> Nacuá' ni' nup la'ná: “Yugu' le ruzujë' queëru' lu guich Pablo, rsídxnë' len rdínlenë' rë'u, san cati' zóalenë' rë'u runë' nöxj ladxi', len didza' gul-l ru'ë.”

<sup>11</sup> Nu na' rui' cni didza' ral-la' gáquibe'i lë ni: Ca na' nactu' cati' bi ruzujtu' queëli' lu guich tsal ni zoatu' zi'tu' ga zoali', gactu' ca' lu le guntu' cati' ni sóalentu' lbi'ili'.

<sup>12</sup> Le nactë cutu nactu' rugu ladxi' quië gnatu' nactu' tuz ca nacgac nup ni' tun ba zxön cuin-gac. Bunách cunözi nacgac nup ni'. Lu le ta'zá'z ládxi'quë' tu'zóë' ca ral-la' lac bunách, len ta'bequi xbeynë' la' légaczë' tsca nac lë na' ta'zá'z ládxi'quë'.

<sup>13</sup> Netu' cutu gunr ba zxön cuintu' ca ral-la' guntu', san ca nacz dxin budödë' lu na'tu' Dios, ati' lu dxin ni, ral-la' guntu' lei ga ni' zoali' lbi'ili'.

<sup>14</sup> Chqui' budödë' lu na'tu' Dios dxin guntu' ga zoali', cutu ca' gdöd bë'itu' ca bentu' cati' bdxintu' ga zoali', bentu' lban ga zoali' qui didza' dxi'a.

<sup>15</sup> Cutu run ba zxön cuintu' ca nac dxin nungac yezica' bunách, san ca nacz dxin na' budödë' Dios lu na'tu'. Runtu' löz gacr gdu ca réjlë'li' Cristo quië gac guntu' dxin ga zoali' le nacr lsaca', tsca nac le budödë' lu na'tu' Dios guntu'.

<sup>16</sup> Ni'r gac guntu' lban qui didza' dxi'a ga nacuá' yödz dzö' zi'tu'r ga zoali'. Cni gac, cutu gun bayúdx

gun ba zxön cuintu' ni'a qui dxin nungac yezica' bunách, lë na' budödë' Dios lu na'gac.

<sup>17</sup> Nayúj lu guich la'y le rna:

Nu rë'ni bi gun zxön,

Le benczë' Xanru' ral-la' gun zxön.

<sup>18</sup> Nurujë' dxi'a bönni' cati' rnë' Xanru' nurujë' dxi'a len clëg cati' ru'ë cni didza' qui la' cuinzë' bönni' na'.

## 11

*Ca naquë' Pablo, len ca naquë' bönni' tun cuinquë' gbaz queë' Cristo*

<sup>1</sup> Rë'nda' gua' glenli' neda' tsal ni gu'a didza' lu yöl-la' cunözi quia'. Gul-zá' ládxi'li' quia'.

<sup>2</sup> Rui' ladxa'a lbi'ili' ca na' Dioscz rui' ladxë'ë lbi'ili', le nacli' ca nacbi' tubi' bi'i ngul ra'bandau', nac gdu ládxi'bi', buschina'-bi' lahuë' Cristo quië utság ná'lenbi' Lëczë'.

<sup>3</sup> Rádxida' gdxin queëli' nu si' ye'i lbi'ili', gun ga usanli' ca nadxi'ili'-në' Cristo gdu ládxi'li', ca na' guc queënu Eva cati' lu yöl-la' sina' qui gzxi' ye'i lënu Satanás tu' xöhui'.

<sup>4</sup> Cni rnia' le rui'li' latj gdu ládxi'li' nu za' queëli', run lban qui zxba queë' Jesús, le nadzá' ca nac zxba bentu' lban qui netu', ati' rzi' lu na'li' tu bö' len tu didza' dxi'a nadza'gac ca nac Bö' La'y na' len didza' dxi'a na' gzxi' lu na'li' lu na'tu' netu'.

<sup>5</sup> Ráquida' cutu nacra' cuidi'z ca naquë' bönni' ni' náctërquë' blau, ráquili' naquë' gbaz queë' Cristo.

<sup>6</sup> Naxz ca' naca' cuidi'z ca ru'a didza', san cutu naca' cuidi'z ca nac yöl-la' rejni'i napa'. Zian lzu,

len zian ca bului'itu' lbi'ili' ca nac yöl-la' rejni'i naptu'.

<sup>7</sup> Nazx ca' cutu nac dxi'a tu le bena', cutu bi buquizzja' lbi'ili' cati' bena' lban ga zoali' qui didza' dxi'a. Ben cuina' ca'z, san bena' ga gucli' lbi'ili' zxön.

<sup>8</sup> Buguna' dxin le naqui quegac yezica' cö' bunách queë' Cristo, le gzxi'a dumí gulunödzjè' quia' lequë' quië guc bena' dxin ga zoali' lbi'ili'.

<sup>9</sup> Cati' gzóalena' lbi'ili' len byadzj quia', cutu busaca' zi'a nituli' lbi'ili', san lè na' byadzj quia', gulunödzjè' quia' böchi'ru' guladxinè' quia', gularujè' luyú Macedonia. Gatga busaca' zi'a lbi'ili', ati' la' tuz ca guna'.

<sup>10</sup> Ni'a qui le nac gdutë li queë' Cristo zoalen neda', cutu soa' dxiz, gun ba zxön cuina' ca nac lè ni gdu luyú Acaya.

<sup>11</sup> ¿Naru' ráquitsali' rnia' cni le cunadxi'ida' lbi'ili'? Nözcznè' Dios nadxi'ida' lbi'ili'.

<sup>12</sup> Gúntecza' ca runa' na'a, cui gata' latj quequë' lun ba zxön cuinquë' bönni' ni' ta'né' nacquë' gbaz queë' Cristo len ta'né' tunë' xchinë' Lè' ca runtu' netu'.

<sup>13</sup> Cutu ca' nacquë' gbaz nasölè'ë Cristo. Ta'zí' yè'ë ca nac dxin tunë' len tun cuíngaczè' gbaz queë' Cristo.

<sup>14</sup> Cutu ral-la' ubániru' ca tunë' bönni' na'. Lëzca' Satanáscz, tu' xöhui', ruluí' cuini ca gbaz la'y queë' Dios, rdë' lu yení'.

<sup>15</sup> Qui lè ni na' cutu ral-la' ubániru' chqui' yugu' huen dxin qui tu' xöhui' na' tu'luí' cuinquë' ca nup tun xchini Nu na' nac tsahui'. Udx quequë' ca rajlöz le tunë'.



*Yugu' le gzxaca' gdi'ë Pablo*

16 Leyúbl rëpa' lbi'ili': Nutu nu ral-la' gaqui nachixi icja'. San chqui' ráquili' nachixi icja', gul-güi' neda' latj gu'a didza' ca bönni' nachixi icjè', gun ba zxön cuina' tu chi'idau'.

17 Didza' ni ru'a cutu nac le rna bëlë Xanru', san ru'a didza' ca bönni' nachixi icjè', run ba zxön cuina'.

18 Nacu'ë zian bönni' tun ba zxön cuinquè' ca nacgac le tunè' lu yöl-la' bunáchz quequè'. Qui lè ni na', neda' ca' gun ba zxön cuina'.

19 Le ráquili' racli' szxöni, gdu ládxi'li' rui'li' latj lu'ë didza' bönni' nachixi icjquè'.

20 Rui'li' ca' latj nu gun lbi'ili' bönni' nadá'ugac, o nu cua le dë queëli', o nu gna be'i lbi'ili', o nu ucá'n lbi'ili' ca'z, o nu capa' rú'ali'.

21 Rutui'da' rnia' lè ni: Cutu bentu' cni queëli' le gdöd bël'i guctu' nöxj ladxi'.

Chqui' zoa nu nac rugu ladxi' gun ba zxön cuini, neda' ca' gaca' rugu ladxi', gu'a didza' ca bönni' nachixi icjè'.

22 ¿Naru' nacquè' bönni' hebreo? Ca' naca' neda'.

¿Naru' nacquè' bönni' Israel? Ca' naca' neda'.

¿Naru' nacquè' zxi'n xsoè' Abraham? Ca' naca' neda'.

23 ¿Naru' nacquè' huen dxin queë' Cristo? Ca' náctëra' neda' zal-la' ru'a didza' ca bönni' nachixi icjè' cati' rnia' cni.

Béntëra' dxin ca glunè' lequè'.

Gyu'a lidx guia zianr lzu ca gulayu'ë lequè'.

Gulazé'itsqui neda' yu bunách zianr lzu ca gac quequè'.

Gzoa banádx gatia' zianr lzu ca gzoa quequè'.

24 Gayu' lzu gulaguinë' neda' guid bönni' judío.  
 Tu tu lzu na' gulaguinë' neda' chënna uruá' lzu.

25 Tsonn lzu gulaguinë' neda' gba'y.

Tu lzu gululadxë' neda' guiöj.

Tsonn lzu gzoa' tu lë'i barco guc ditj, bötj lu nis  
 zxön.

Tu lzu gzoa' gdu tu yël len tu dza lu nis qui nis zxön.

26 Zian lzu cati' ni' yu'a nöz,

gdöda' gap gzoa' banádx yugu' lu yegu,

len gap gzoa' banádx lu na'quë' gban,

len gap gzoa' banádx lu na'quë' bönni' uládx quia',

len gap gzoa' banádx lu na'quë' bönni' gza'a,

len gap gzoa' banádx lu yödz,

len gap gzoa' banádx lu latj ca'z,

len gap gzoa' banádx lu nis zxön,

len gap gzoa' banádx lu na'quë' bönni' ta'zì' yë'ë,  
 ta'në' nacquë' böchi'ru' ta'yejlë'ë Cristo.

27 Dxin zxön bena' len budú ladxa'a.

Zian lzu cutu guta' quia' latj gasia'.

Gduna' len gbidxa'.

Zian lzu cutu guta' quia' bi gahua', o ga utsë'i  
 cuina', o lari' gacua'.

28 Yetú ca', yúgu'të dza ruúbi rugui'ida' le rui'tsca  
 ladxa'a yúgu'të cö' bunách queë' Cristo.

29 Cati' nu rcuidi', neda' ca' rcuídi'da'. Cati' nu  
 run ga gchixi gnigné' tu böchi'ru', rleyda' nu run  
 cni.

30 Chqui' run bayúdx gun ba zxön cuina', gun ba  
 zxön cuina' ca nac le nacgac bë' rcuídi'da'.

31 Dios, Xuzë' Xanru' Jesucristo, gactecz queë'  
 yöl-la' ba. Lë' nözcnë' ru'a didza' gdutë li.

<sup>32</sup> Cati' ni' gzoa' lu yödZ Damasco, bönni' ni' guta' lu në'ë uláz queë' bönni' rna bë'ë, lë' Aretas, bucu'ë bönni' gulabó' nisië' quië la'zönë' neda'

<sup>33</sup> san böchi'ru' ni' guludödë' neda' tu ga ra'a yení' qui yu'u, yu'a tu bdö'a zxön, guluzötjë' neda' ni'l lu zö'ö run chi'i yödZ na'. Cni guc, bulá' lu na'quë' bönni' ni' gulabó' nisië' neda'.

## 12

### *Yugu' le bului'inë' Pablo Dios*

<sup>1</sup> Le nactë cutu ral-la' gun ba zxön cuina'. Zal-la' cni nac, na'a gu'a didza' ca nacgac le bului'inë' neda' Xanru' len le buzéjni'në' neda'.

<sup>2</sup> Núnbë'a-në' bönni' rejlë'ë Cristo, chguc chidá' iz zoa nu bchë' lë' yehua' yubá. Cutu nözda' chqui' gyijë' ni' lu gdu ca nayá' nabanë' o lu bö' nacczë'. Tuzë' Dios nöznë'.

<sup>3</sup> Nözda' gyazië' latj lach queë' Dios, nazí' lei paraíso. Cutu nözda' chqui' gyijë' ni' lu gdu ca nayá' nabanë' o cutu. Tuzë' Dios nöznë'.

<sup>4</sup> Tsal ni' zoë', byönnë' le tun ga nu rubani, yugu' le cudé latj nu güi' didza' qui.

<sup>5</sup> Bönni' ni huac guna' lë' zxön, san cutu gun ba zxön cuina'. Tuz gun ba zxön cuina' le rcuídi'da'.

<sup>6</sup> La'naru' guë'nda' gun ba zxön cuina', cutu gaca' cunözi, le gnia' le nac gdutë li. Na'a, cutu gun ba zxön cuina' le cutu rë'nda' nu gunr neda' ba la'n tsca le ble'i bena' neda', o tsca nac didza' byöni bë'a neda'.

<sup>7</sup> Ni'r, cui töd bë'i gun ba zxön cuina' le blé'ida' lë na' tun ga nu rubani, Dios buzóë' lu xpëla'a tu huë' rlatca ca rla ga rnë' yötsi'. Huë' na' guc ca tu

le bugún dxin tu' xöhui', busaca' zi' neda'. Cni guc quia' cui töd bë'i gun ba zxön cuina'.

<sup>8</sup> Tsonn lzu gúta'yua' lahuë' Xanru', ghabda' Lë' ugüë' xhuë'a na'.

<sup>9</sup> Xanru' gudxë' neda': “Nactë quiu' le ruzá' ladxa'a quiu'. Uzí'tëru' xbey le ruzá' ladxa'a quiu' cati' rcuídi'nu'.” Qui lë ni na', rudzíjtsquida' le rcuídi'da'. Le rac cni quia', ráclentër neda' yöl-la' huac queë' Cristo.

<sup>10</sup> Qui lë ni na', le nadxi'ida'-në' Cristo, rudzijda' cati' rcuídi'da', len cati' nu rulídz neda' zi', len cati' bi ryadzj quia', len cati' nu rbia ladxi' neda', len cati' bi rac quia'. Cati' nacuídi'da', náptërcza' yöl-la' huac queë' Lë'.

*Pablo rui' ladxë'ë bunách queë' Cristo nacué' Corinto*

<sup>11</sup> Naca' cunözi le bë'a didza' ca nac le dxi'a bena' neda'. Lbi'iczli' benli' bayúdx bena' cni. Lbi'ili' ral-la' gunli' neda' ba la'n, ati' zal-la' cutu bi naca' neda', cutu ca' nacra' cuidi' ca nacquë' bönni' ni' nácgactëré' blau, ta'në' nacquë' gbaz queë' Cristo.

<sup>12</sup> Yugu' le bena' lu yöl-la' rböz zxön ladxi' quia' ga ni' zoali' nacgac bë' naca' gbaz queë' Cristo. Blé'ili' yugu' le bena', le nacgac bë' len le tun ga nu rubani, len yugu' yöl-la' huac zxön qui yehua' yubá.

<sup>13</sup> Tuz le cutu bena' ga zoali' le bena' ga nacué' yezica' cö' bunách queë' Cristo. Cutu busaca' zi'a lbi'ili' bi gunnli' le gui'j gahua'. Gul-nít lau neda' le cutu bena' cni queë'li'.

<sup>14</sup> Chzoa guida' ga zoali' le bunn lzu. Cutu bi gnaba' gunnli' quia'. Rë'nda' gunn cuinczli' quia'

len clëg bi dë queëli'. Yugu' bi'i huë'ndau', cutu run bayúdx lugágubi' xuz xna'cbi'. Xuz xna'cbi' na' ral-la' lugahué' zxi'nquë'.

15 Gdu ladxa'a utó'a' yúgu'të le dë quia' len udöd cuina' ni'a queëli' quië gac bi uzi'li' xbey, zal-la' ráquida' cati' nadxi'irda' lbi'ili', zeaj rhuechi' yöl-la' nadxi'i queëli' neda'.

16 Nóziczli' cutu busaca' zi'a lbi'ili'. Na'a, la'li' gnali' guca' sina', ati' len didza' cunác' buzi'a xballi'.

17 ¿Naru' ráquitsali' gzxi' yé'ida' lbi'ili' cati' bsöla'a queëli' yugu' gbaz quia'?

18 Gúta'yua' laubi' bi'i Tito guidbi' ga zoali', ati' bsöla'a-në' tsazxön len lëbi' böchi'ru' na'. ¿Naru' ráquitsali' buzi'bi' xballi' bi'i Tito? ¿Naru' cu bentu' la' tuz ca runtu' bi'i Tito len neda', lenca' la' tuz didza' bë'tu'?

19 ¿Naru' ráquitsali' rubíj cuintu' dxi'a lauli' lbi'ili'? Lahuë' Dios rui'tu' didza' uláz queë' Cristo, ati' yúgu'të le runtu' nac quië gacr gdu yöl-la' rejlë' queëli' Cristo, böchi' lza'adau'.

20 Rádxida' cutu gacli' ca rë'nda' gacli' cati' guida' ga zoali', ati' neda' cutu gaca' ca rë'nili' lbi'ili' gaca'. Rádxida' rdil-li' didza' len ruzxé'ili' lza'li', len rleyli' lza'li', len rulídz ditjli' lza'li', len rnëli' qui lza'li', len runli' ba zxön len runli' rusbö.

21 Cati' guida' ga zoali', chqui' cni rac queëli', rádxida' gunë' Dios ga utui'da' ca nac queëli', ati' gun bayúdx cödx'a' ni'a quegac zian nup ni' glun dul-la' len cutu gulubí'i ládxi'gac ca nacgac le cunác dxi'a glunë', len yugu' le gulazé ládxi'quë' le cunác.

# 13

*Pablo ruzéjni'në' bunách Corinto len rugapë' Dios lequë'*

<sup>1</sup> Le bunn lzu ni guida' ga zoali'. Nayúj lu guich la'y, rna: “Run bayúdx la'cuá' chop tsonn nup lun lna' lau chqui' nu bi uquí lzë'i.”

<sup>2</sup> Chbuzéjni'da' nup glun dul-la' cati' ni' gzóalena' lbi'ili' le buróp lzu, ati' na'a ruzéjni'da' lequë' leyúbl lenca' yúgu'të nup tun dul-la', zal-la' ni zoa' zi'tu', rnia': Chqui' guida' ga zoali' leyúbl cutu gaca' nöxj ladxi' huadil-la' lequë'.

<sup>3</sup> Rnabli' tu le gac bë' ru'a didza' uláz queë' Cristo. Lë na' guna' gac bë' ru'a cni didza'. Cutu ca' rcuíd'i'në' Cristo cati' bi runë' queëli', san lu yöl-la' huac zxon queë' runë' bi runë' queëli'.

<sup>4</sup> Le nactë gdë'ë lë'i yag cruz ca nu rcuíd'i', san zoë' nabanë' le zoalen Lë' yöl-la' huac queë' Dios. Netu' ca' rcuíd'i'tu' tsazxon len Lë' san le nactu' tuz len Lë' nabantu', zoalen netu' yöl-la' huac queë' Dios bi guntu' ga ni' zoali'.

<sup>5</sup> Gul-yú cuinli' chqui' réjlë'li' Cristo o cutu. Gul-sí' bë' la' cuinzli'. ¿Naru' cu nözili' zóalenë' lbi'ili' Jesucristo chqui' le nactë réjlë'li' Lë'?

<sup>6</sup> Runtu' löz nöziczli' le nactë netu' réjlë'tu' Cristo.

<sup>7</sup> Rulidztu'-në' Dios rnábitu'-në' gáclenë' lbi'ili', cui gua'li' dö', clëg quië urujtu' dxi'a netu', san quië gunli' lbi'ili' le nac dxi'a zal-la' gáquili' rchixi rníguitu' netu'.

<sup>8</sup> Cutu ca' gac tá'baga'tu' le nac gdutë li san gacz guntu' le rajlöz le nac gdutë li.

<sup>9</sup> Qui lë ni na' rudzítu' cati' rcuúdi'tu' ati' lbi'ili' rdip ládxi'li'. Rulídztecztu'-në' Dios, rnábitu'-në' gunë' ga gac gdu ca réjlë'li' Cristo.

<sup>10</sup> Qui lë ni na' ruzuja' queëli' lu guich lë ni tsal ni zoa' zi'tu' ga zoali'. Ni'r cati' guida' ga zoali' cutu gun bayúdx usaca' zi'a lbi'ili', uguna' dxin yöl-la' uná bë' nudödë' lu na'a Xanru', le nac quië utipa' ládxi'li' len clëg quië usnitia' lbi'ili'.

<sup>11</sup> Na'a, böchi' lza'adau', dip ládxi'li'. Gul-güí' ládxi'li' gac gdu ca réjlë'li' Cristo. Gul-güí' ládxi'li' ca' lë ni rëpa' lbi'ili'. Gul-gác tuz len lza'li' len gul-cöz dxí'adau'. Rnabda'-në' Dios sóalenë' lbi'ili'. Lë' nadxi'inë' rë'u len runë' ga rbözru' dxí'adau'.

<sup>12</sup> Gul-gáp Dios lza'li', tuli' yetuli', unída'li' lza'li'.

<sup>13</sup> Yúgu'të böchi' lza'ru' ni tu'gapë' Dios lbi'ili'.

<sup>14</sup> Rnabda'-në' Dios gunë' ga gata' queëli' yúgu'tëli' le ruzá' ladxë'ë queëru' Xanru' Jesucristo, len gdxí'inë' ca' lbi'ili', len gunë' ga gacli' tuz len Dios Bö' La'y. Ca' gac.

**Didza' cub rucá'n tsahui'**  
**New Testament in Zapotec, Southern Rincon**  
**(MX:zsr:Zapotec, Southern Rincon)**

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Southern Rincon

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Rincón Sur [zsr], Mexico

**Copyright Information**

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Zapotec, Southern Rincon

**© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.



2014-04-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files  
dated 29 Jan 2022

7feac3cb-fa00-54f1-b2be-b4d6aa29755b